



D.F.Y.D.



47

D. F. B.

Exercitationum

Ad

NOVUM TESTA-
MENTUM SYRIACUM,

Disputatio Sexta,

Quam

In inclutâ LEUCOREA

Publica συμφιλολογητων περιδιαλέξεσιν submittunt

M. JOHANNES ERNESTUS

GERHARDVS Jenensis,

&

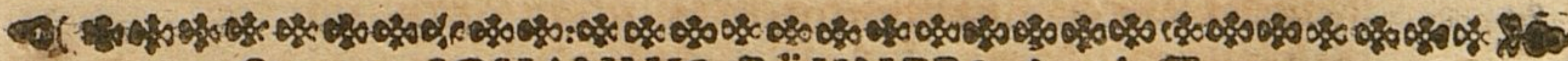
CHRISTOPHORUS SCHINDLERUS,

CLAUSNIC: MISNICUS.

ad d. 26. Julii

in Auditorio Philosophorum

Horis antemeridianis



Stanno JOHANNIS RÖHNERI Acad. Typogr.

ANNO M DC XLIX.



Excursionum

NOVUM TESTA-
MENTUM SYRIACUM.

Inclusa LEUCOREA

M. JOHANNES ERNESTUS
GERHARDVS

CHRISTOPHORUS SCHNEIDERUS

In Auditorio Philosophorum



D. F. N.

Ridicula quidem res nonnullis videbitur, quòd tantum impendamus leviculis hisce ac puris Grammaticalibus, temporis: Verùm cùm & instituti nostri, quo MS. Cod. Syrum cum excusis diligenter conferre, animum induximus, ratio, tùm quòd in primo hoc Matthæi capite pauca occurrant alia à nobis discutienda, id ipsum suadeat, æquiorè à L.B. speramus tantisper sententiam, dum non nomina, sed res ipsas & phraseologias excutere ordo concesserit. Nisi potiùs prorsus in capite hocce primo pes figendus finisq; Exercitationibus hisce imponendus. Interea loci sistimus nunc **ששב** Exercitationem VI. cujus

POSITIO I.

Kuschoi quando litteris *Beghadcephath* imprimatur.
Boderiani scriptio notatur. De descriptione nominis **שלחאל**.

Diximus suprà *Kuschoi* tum demum litteris *Beghadcephath* imponi vel imprimi posse, quando præcedat eas *scheva* quiescens. addimus nunc, quando sunt à principio Sententiæ itemq; cùm analogia Grammatica *daghesch* forte efflagitat. Extra hos casus *Kuschoi* s. *daghesch* apud Syros locum non habere, Doctissimorum Syrorum sententia est. Minùs diligenter isthoc *Boderianus* in transfusione paraph. Syræ in characteres Ebræos in Op. Reg. observavit, adeò quidem, ut vix linea ibi legatur, ubi non in impressione *daghesch* litteris *Beghadcephath* iis in locis, cùm illo carere omninò debent, peccarit. In binis saltem præsentis C. I. Matth. commatibus, 12. nim. ac 13. quinques illud iis in locis adhibuit, quibus in MS. nostro *Ruchob*,

A 2

quod

OTROI

POSITIO II.

De descriptione nominis *Abiudb*. *Guido* corrigitur juxta
MS. à *Crinesio* fit discessio. malè idem litteræ *Judh*
imprimit *Kuchoz*. An Syri habeant *Mappik*.

Patet etiam ex allatis, minùs benè *Guidonem* litteræ \beth in no-
mine $\beth\text{ד}\text{ב}$ daghesch impressisse, cui noster Cod. optimè *ru-*
choch subscriptum exhibet. *Daghesch* tanè *lene* locum hîc
nullum invenit, an ergò forte? ita omninò *Boderiano* visum: La-
tinè enim exprimit *Abioud* (nota, suo more i. e. Gallorum *u* lon-
gum per *ou* hic & sistit *Guido*.) Agnoscunt verò, ut à *Dieu* satis de-
monstratum, Syri daghesch forte neutiquam, inque illis tan-
tùm locis, quibus ex Analogiâ Ebræâ *daghesch* adesse debet, si
adsint litteræ *Beghadbcephath*, *Kuschoi* iisdem imponunt, quibus-
dam etiam inscribunt, quod litteras tamen non geminat (atq;
talem vim hæc loci ei tribuit *Guido*) sed indurat saltim. Ut ut
verò *Boderianus* ita exhibuisset *Abiud*, nequaquam tamen scri-
ptio ejus firmo niteretur talo, cum nulla adsit ratio, quare *Ku-*
schoi onerari littera \beth h. l. debeat. Hinc *CL. Crinesius* in *Lex.*
rectè illud omittit, à quo tamen in eo dissentiri cogimur, quan-
do litteræ *Jodh* præter omnem causam, immò contra Linguæ Sy-
ræ genium & indolem *daghesch* forte inscribit: nisi quis dicere
velit, non daghesch forte, sed *mappik* esse. quod ipsum licet
Syri itidem ignorent, adhibuisse tamen *Crinesium* illud ex usu
Ebræo, cum litteram *Jodh* h. l. sequatur *chireck*, idque patere ex
scriptione ejusdem Latina, ubi *Jodh* non geminatum exhibet.
Si tamen *Jodh* est mobile, videtur nihilominus post(i)addendum
fuisse *j*, atque ita Latinè scribendum *Abbijudb*, quomodo & *Æ-*
thiops habet, qui modò אבבד *Abijud*, modò אבד
abjud exhibet. Sed cum nomen hoc in V. T. non legatur,
sed secundùm *B. Luth.* aliorumq; Interpp. sententiam insinuetur
hic *Abiud* per *Ghananian* I. Par. 3, 19. atq; ex Scripturâ V. T. Ebræâ
nihil peti possit, nolimus hîc esse prolixiores.



POSITIO III.

Syri an habeant *Scbeva compositum* & *patbach genufa*, it:
an figuram τ *scbeva simplicis*. De descriptione
nominis ישׁו .

Sæpè subit miratio, quare *Tremellius*, *Guido*, *Buxtorffius* aliiq̄ue Viri in Syriacis libris, hisq̄; non excusis solùm, sed MSS. quoq̄ue probè versati, adeò frequenter, dum Ebraicis characteribus Syriaca exprimunt, *scbeva simplex* & *compositum*, nec non *patach genufa* adhibeant, cùm nihil horum, Codices typis descriptos nolo jam commemorare, Codex noster MS. qui tamen aliàs sæpè in minutissimis etiam satis accuratus, unquam agnoscat vel conspiciendum præbeat. Luculentus quoq̄ue testis est *Lud. de Dieu* ܝܚܘܝܫܘܢ Syrorum discipulus; *Syros nec figuram nec sonum* τ *scbeva compositi*, itemq̄; *patbach genufa* admittere, sed sub gutturalibus etiam *scbeva simplex* adhibere, aliquando autem *Vocales alias simplicis* v. *scbeva* illos quidem uti, sed figuram ejus habere nullam; inde nec opus esse, ut si Ebraicis litteris sistantur Syriaca, illud exprimatur. Quod semel adnotasse, hîc nobis sufficiat. Patet hinc statim, juxta *Syros* minùs commodè à *Guidone* punctatum ܝܥܩܘܒ *Jaakoub* per *chatephpatbach* sub ܘ : sed potiùs scribendum ܝܥܩܘܒ *Jakubb*. Liquet etiam ad *Syrorum* placita scribendum magis legendumq̄ue ܝܫܘܫܘܘܢ *Jeschu*, quàm ܝܫܘܫܘܢ *Jeschua*, quod habent *Guido Eabritius*, *Tremellius*, alii. Quanquam hæc talia auctoritati tantorum virorum, quos ob excellentem linguæ hujus peritiam & præclara in Remp. literariam merita jure debito immortaliter veneramur, demant nihil, sed saltim ostendant, vel non à *Syris* natione talibus, eos Linguam Syram didicisse, vel nimium ad matrem Ebræam filiam hanc conformare voluisse.

POSITIO IV.

An *Olapb* Vocalem ita semper rejiciat ad proximam servilem litteram, ut nihil illa mutetur,

Litteram

Litteram *Olapb* vocalem suam ad præcedentem in eadem dictione litteram *schevatam* imprimis servilem rejicere, notum est. Constat etiam, vocalem istam ob iter hoc ac regressum, nihil mutari, sed manere eandem. Cur igitur *Guido* Cap. I, v. 1. nostri Evangelistæ scripsit **כְּבָרָה** per *Kametz* sub **ד**, cum prima syllaba nominis **כְּבָרָה** apud Syros *ptochbo* s. *patbach* aliàs obtineat? Typothetæ ut hoc adscriberem, penè mihi persuasisset *Guido*, dum in Syriaco textu per *ptochbo* punctat, nisi & alibi, sc. v. 7. & 10. similia invenirentur. Sistitur enim v. 7. **כְּבָרָה** pro **כְּבָרָה** v. 10. **כְּבָרָה** pro **כְּבָרָה** ex simpl. **כְּבָרָה** & **כְּבָרָה**. Typothetæ tamen tribuemus, quòd vers. 8. legatur **כְּבָרָה** cum *Judb Kametz* vel *dsekopbo*, gerere debeat, ut in *Trostio* legitur, vel secundùm scriptionem Ebræam ex I. Par. 3, 10. quod *Crinesio* etiam placuit, *scheva*: quod ipsum tamen ob antecedens *scheva* servilis literæ *Lomadh* periret, Priore in *chevozo* mutato s. producto. Rectè verò eod. versu *Guido*, & non solum Codice nostro MS. verùm ipso quoq; textu Ebr. I. Par. 3, 11. consentiente, nomen **כְּבָרָה** quoad ultimam syllabam per *dsekopbo* legit, quod *GL. Crinesius* minùs benè *patbach* adficit in *Lex.*

POSITIO V.

Quomodo suff. tertiæ pers. pl. adnectatur *Judh*
Guido corrigitur.

Judb post **ו** suffixum nominale in pl. non habere ante se Vocalem aliquam, tradit ex institutione Syrorum felicissimus eorum discipulus *Lud. de Dieu*; nec in nostro etiam MS. vocalis aliqua supra vel infra **ו** aut *Judh* quoque cernitur. Quà itaque ratione *Guido*, vers. 2. exhibet **כְּבָרָה** (malè etiam hïc **כְּבָרָה** *Schbureck* sive *exozo* adfectum cum mediante *ptochbo* supra **כְּבָרָה** diphhtongescat quasi) præmisso *chireck* s. *chevozo* ante *Judb* sub *He*? Sed nobis ambiguus hïc fuisse videtur *Guido*, quomodo tandem suffixum **ו** nomini **כְּבָרָה** in pl. sit adnectendum. *Kine*
 vers.

vers. 11. ita scripsit ac punctavit $\text{לְאַחֲרָיוּ$ planè erroneè, cum scribendum & punctandum h. m. לְאַחֲרָיו . ita etiam legendum Matth. XII, 46. c. 13, 55. Marc. III, 31. Luc. XIV, 26 Joh. 2, 12. c. 7. v. 3. 5. & 10. quibus locis omnibus *Boderianus* *chireck* ה subscripsit, posterioribus quoque *chatephpathach* טו & subjecit contra Syrorum doctrinam. nec in Ebraicâ saltim transfusione minùs rectè dictionem hanc exhibuit, sed etiam interdum in ipso quoque textu Syro, uti Matth. 12, 46. quid enim opus fuit, טו ס *ezozo* illic substernere? quare duo puncta, notam pl. numeri c. 13, 55, litteræ ו substernit? ambigo an ullum Codicem hîc sibi habeat præeuntem.

POSITIO VI.

Guido in punctatione nominis קִיָּין notatur.


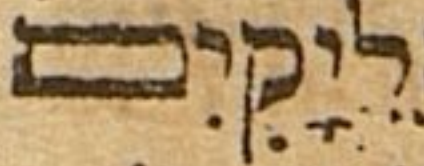
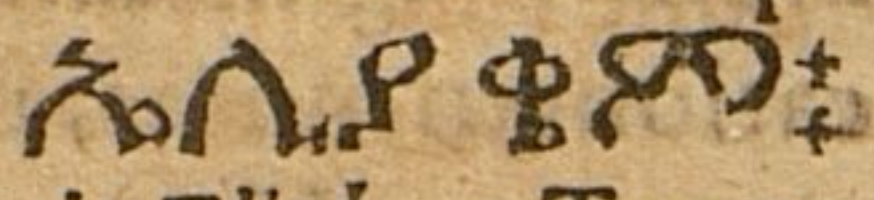
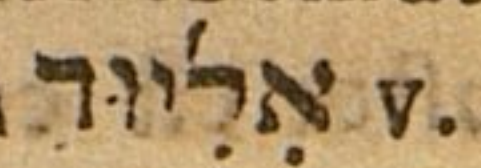
Gemino modo *Guido* nomen proprium קִיָּין bis occurrens in nostro Evangelistâ Cap. I. punctavit, sc. v. 9. & 10. utroque modo non benè. Loco priori cum præf. ה ita exhibet קִיָּין cum ita punctare debuisset, ut habet *Trostius* aliique, non refragante nostro MSto. Et quid quæso causæ, cur sub *dsekopho* ponat? quæ item causa, quare sub ה *scheva*? & licet ex natura sua tale in hoc nomine possideret, quemadmodum & Æthiops expressit per ሕክዳጃሥ *chedskejas*, licet scriptio Ebraea V. T. nequaquam adprobet, cur non potius *scheva*, quod præcedens servile *Lomadh* postulat, ob concursum in *revozo* aut *ptocho*, quàm *chevozo* mutandum? altero loco ita sistit קִיָּין ubi quidem rectè ה *sæghol* s. vocali secundâ adficit, at minùs benè טו *scheva*: cum *pathach*, sicuti & suprà, substernere illi debeat, possidet enim in scriptione Syrà *ptocho*, quemadmodum ipse quoque v. 9. in Syr. punctat.

POSITIO

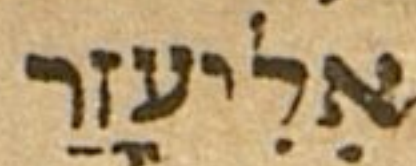
POSITIO VII.

Guidonis punctatio nominis גלח with cum præfix. rejicitur. quomodo duorum schevaiim apud Syros concurr. prius producat. Guidonis errores alii indicantur, ex parte ab ipso removentur.

Ita sanè est, magni Viri in leviculis quandoque facillimè labuntur. Adeò certè *Guido Fabritius*, (proprium ejus adduco testimonium ex præf. super N. T. in Op. Reg.) in translatione charact. Syriacorum in Ebr. ac sermonem Latinum laboravit, *ut incredibilibus exantlatis laboribus, sic ut bis in morbu summo cū vite discrimine inciderit, octodecimq; demum mensium spatio opus illud absolutū dederit.* Et tamen magnus hic Homerus haut rarò in mi-

nutissimis dormitavit. Vocem  v. 12. & bis v. 17. rectè in Ebr. exhibuit, ut jam scripsimus, notando sc. primam litteram *dsekopbo*, quā verò de causa v. 11. accedente præfixo, (quod tamè subsequenti mobilis litteræ vocalem nunquam mutat,) *dsekopbo* in *sibeva* corripuit? cur itidem alterum præced. servilis in *chavozo* produxit, ac non potiùs more Syris tali in casu usitato in *ptochbo* aut *revozoz*? causa sanè adest nulla; nec confirmabit, puto, punctationè hæc ullus Cod. Syr. noster sanè neutiquam approbat. Bis quoq; ut hoc obiter moneamus, in reddendo nomine *Elijokim* errasse nobis videtur Guido 1. quando Ebraicè expressit , sub נ. debeta desse *revozoz* sub posteriori v. Judh vocalis nulla 2. dum Latinè reddidit *Eliokim*, cum legere omninò debuisset *Elijokim*: Judh namque in medio mobile redditur, quia propriam possidet vocalem, quemadmodum & Æthiops a longo hanc litteram adficit, ita enim habet  *Elijakem*. Arabs similiter, imò & post *je* inserit *Eliph*. Typographo, omnia enim absit ut errata *Guidoni Fabritio*, homini doctissimo, tribuamus, adscribemus, quòd nomen *Elijud* characteribus Ebr. expressum  v. 14. & 15. similiter vers. 15.

B



אֵלִיעִזֵּר pro אֵלִיעִזֵּר nam & ipse Latine rectè litteram radica-
lem primam per e legit. Ita etiam *Æthiops* legit vocem *Elijud*.
ast in *Eliadsar* litt. אֵ cum a brevi exhibet h. m. אֵ אֵ אֵ אֵ אֵ
Aladsar, rectius forsan, si per אֵ אֵ אֵ אֵ אֵ scripsisset.

Ast enim videtur omninò datà operâ *Guido* prædictas
voces quoad primam syllabam *chevozo* s. *chireck* adfecisse, cum
in Syriaco etiam textu tertiâ vocali insignitæ conspiciantur.
Putavit igitur forsan *Guido*, quemadmodum aliàs Ebræorum
אֵ Syri per אֵ אֵ exprimere consuevere, ita & hîc in compo-
sitione, omisso etiam Judh legi vocem illam deberi, imò certè legi
posse. Sed reclamant hîc Codd. Syri. Quod verò aliàs Ebræum
אֵ tam in compos. quàm extra illam ita sistant Syri, constat
quoq; ex Matth. 27, 46. Vide Disp. 4. Exerc. Syr. ubi cont. *Drus.* El-
lipsin à Syro admissam fuisse defendimus. jam nunc addimus,
deprehendi illam ipsam in Interprete *Æthiops*, qui reddit
אֵ אֵ אֵ אֵ אֵ *Elobe. Elobe.* planè eod. modo, uti Marc. 15,
34. Cur verò *Syrus* tum etiam *Æthiops* vocem hanc Marc. 15, 34
exponat per nomen cum Suff. primæ perf. alio dispiciemus tem-
pore.

POSITIO VIII.

Verbum Substantivum Præterito additum, quale tem-
pus indicet apud Syros.

Non quidem meliùs, attamen nec deteriùs Codd. editis MStum
nostrum Verbo אֵ אֵ אֵ אֵ אֵ v. 19. subjunxit substantivum ver-
bum אֵ אֵ אֵ אֵ אֵ, quod ipsum quidem præterito adpositum com-
muniter significationem Præteriti in Plusquamperfecti signifi-
cationem mutat, ut sic sensus secundùm MS. nostrum esset *co-
gitaverat.* Verùm cum sæpè etiam Verbum hoc substantivum,
Præterito additum significationem ejus non mutet, aliquando
etiam *Imperfecti* significationem eidem conciliet rectè omninò
illud h. l. addidisse Codex noster est censendus. Et sic dicti
sen-

Eximio atq; Eruditissimo

Dn. RESPONDENTI

S.

T Memata ritè sacris, SCHINDLERE, inarata libellis
Assiduà versas evoluisq; manu:
Felix, cui facilem se dia potentia prabet,
Hic benè Sionia tendit ad arcis opes.
Talibus excultam Divorum Numine mentem
Dum profers, studiis consulis ipse tuis.
Hinc tibi non dubie confertur adorea laudis,
Quam DEUS eternis augeat ipse bonis.

Singularis adfect.

& amicæ gratul.

E. adpon.

M. Justus Göffing/Rudol-
stadio - Thur.

F I N I S.



VO A 6412

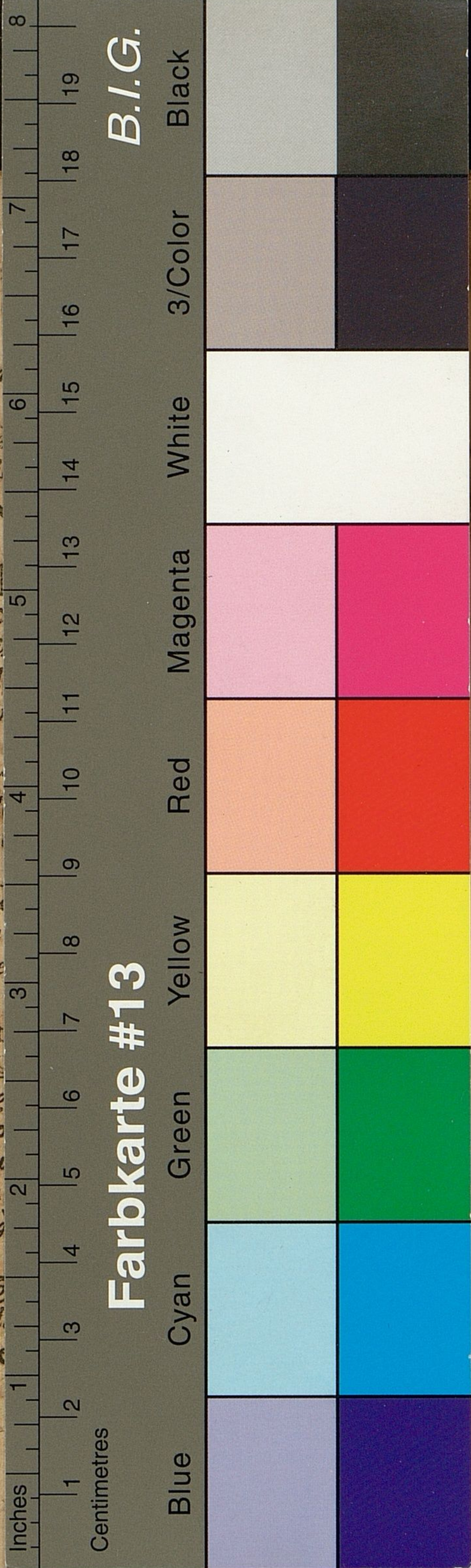
ULB Halle 3
002 920 379


VO 77

Retro ✓







42

D. F. B.
Exercitationum
Ad
**NOVUM TESTA-
MENTUM SYRIACUM,**
Disputatio Sexta,
Quam
In inclutâ LEUCOREA
Publica συμφιλολογούντων περιδιαλέξει submittunt
**M. JOHANNES ERNESTUS
GERHARDVS Jenensis,**
&
CHRISTOPHORUS SCHINDLERUS,
CLAUSNIC: MISNICUS.
ad d. 26. Julii
in Auditorio Philosophorum
Horis antemeridianis
Stanno JOHANNIS RÖHNERI Acad. Typogr.
ANNO M DC XLIIX.

